HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

וברייתא דברי הכל ולוקמא איפכא כיון דאיכא לאוקומי לקולא ולחומרא לחומרא מוקמינן קתני שאם תראה שלא בשעת וסתה מטמאה מעת לעת טעמא דאשה שיש לה וסת הוא דפליגי רבנן בין כתמה לראייתה הא שאר נשים שאמרו חכמים דיין שעתן כתמן כראייתן מני רבי חנינא בן אנטיגנוס היא דאמר רב יהודה אמר שמואל משום רבי חנינא בן אנטיגנוס [א]כל הנשים כתמן טמא למפרע [ב]ונשים שאמרו חכמים דיין שעתן כתמן כראייתן חוץ מתינוקת שלא הגיע זמנה לראות שאפילו סדינין שלה מלוכלכין בדם אין חוששין לה ומי אית ליה לרבי חנינא כתם כלל והתניא כל הנשים כתמן טמא ונשים שאמרו חכמים דיין שעתן כתמן טמא ר' חנינא בן אנטיגנוס אומר נשים שאמרו חכמים דיין שעתן אין להן כתם מאי לאו אין להן כתם כלל לא אין להן כתם למפרע אבל יש להן כתם מכאן ולהבא מכלל דתנא קמא סבר אפי' למפרע אין ר"מ היא דמחמיר גבי כתמים דתניא כל הנשים כתמן טמא למפרע ונשים שאמרו חכמים דיין שעתן כתמן טמא למפרע דר"מ רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר נשים שאמרו חכמים דיין שעתן כתמן כראייתן ותינוקת שהגיע זמנה לראות יש לה כתם [ג]ושלא הגיע זמנה לראות אין לה כתם ואימתי הגיע זמנה לראות [ד]משהגיעו ימי הנעורים: והמשמשת בעדים כו': אמר רב יהודה אמר שמואל [ה]עד שלפני תשמיש אינו ממעט כפקידה מ"ט אמר רב קטינא מתוך שמהומה לביתה וכי מהומה לביתה מאי הוי מתוך שמהומה לביתה אינה מכנסת לחורין ולסדקין תנן המשמשת בעדים הרי זו כפקידה מאי לאו חד לפני תשמיש וחד לאחר תשמיש לא אידי ואידי לאחר תשמיש ואחד לו ואחד לה כדתנן (א)דרך בנות ישראל משמשות בשני עדים אחד לו ואחד לה האי מאי אי אמרת בשלמא חד לפני תשמיש וחד לאחר תשמיש איצטריך סד"א מתוך שמהומה לביתה לא בדקה שפיר קמ"ל הרי זו כפקידה אלא אי אמרת אידי ואידי לאחר תשמיש פשיטא מהו דתימא שמא תראה טפת דם כחרדל ותחפנה שכבת זרע קמ"ל ואיבעית אימא [ו]שתי בדיקות אצרכוה רבנן חד לפני תשמיש וחד לאחר תשמיש וכי קתני הרי זו כפקיד' אלאחר תשמיש והא המשמשת קתני תני ומשמשת: ממעטת על יד מעת לעת: השתא מעת לעת ממעטת

מפקידה

ולוקמא איפכא. כדאוקמיה מעיקרא ומ"ט (א) הדרי בה הא שפיר מצי לאוקמי מתני' דברי הכל וברייתא רבנן: **לקולא ולחומרא.** מעיקרא אוקימנא לקולא דבשעת וסתה דברי הכל דיה שעתה ובשלא בשעת וסתה פליגי והשתא אוקימנא פלוגתא בשעת וסתה ואיכא דמחמיר ומטמא לה למפרע ושלא בשעת וסתה ד"ה מטמאה למפרע: **קתני שאם תראה.** כמו אמר מר: **שאם תראה כו'.** אלמא דטעם דכתמה מטמא למפרע משום דאשכחן בהו ראייה טמאה למפרע דהשתא לא הוה כתמה חמור מראייתה וש"מ דאשה דיש לה וסת הוא דפלוג רבנן בין כתמה לראייתה דכתמה מטמא למפרע ובראייתה דיה שעתה משום דבראייתה שלא בשעת וסתה אשכחן טומאה למפרע: **הא שאר נשים שאמרו חכמים דיין שעתן.** כגון ארבע נשים [ז.] דלא אשכחן בהו ראייה טמא' למפרע כתמן נמי אינו טמא למפרע: **כתמן כראייתן.** מכאן ואילך טמאות: **חוץ מתינוקת כו'.** דאפילו מכאן ולהבא נמי לא והא דאמר בתולת דמים כתמן כראייתן דמכאן ולהבא מיהא טמאה היינו כשהגיע זמנה לראות ולא ראתה: **מלוכלכין בדם.** ולא ידעה אי אתי מגופה אי לא: **אין חוששין לה.** ואפילו אין לה במה לתלות דבשוק של טבחים לא עברה איכא למימר עברה ולאו אדעתה דהא בגופה אין לתלות כל עיקר דכתמין דרבנן נינהו וכי גזור רבנן בהגיע זמנה דדם מצוי בה אבל בהא לא גזור הואיל ואין בה דמים. ולקמן מפרש איזה הוא זמנה משיגיעו ימי הנעורים שהביאה שתי שערות או בת י"ב שנה ויום אחד ואע"פ שלא הביאה שתי שערות: **ומי אית ליה לרבי חנינא כתם כלל.** בארבע נשים ואפילו מכאן ולהבא: **דמחמיר בכתמים.** טפי מבראייתה דראיית ארבע נשים הואיל ואין דם מצוי בהן אמרינן השתא אתי ומכי אתי חזיתיה אבל בכתם איכא למימר אי בדקה לחלוק מעיקרא הוה אישתכח: **רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר נשים שאמרו חכמים דיין שעתן כתמן כראייתן.** כלומר נשים שאמרו חכמים דיין שעתן כתמן כראייתן לטמאה מכאן ולהבא: **יש לה כתם.** מכאן ולהבא אע"פ שלא ראתה מימיה: **אינו ממעט.** על יד מעת לעת ועל יד מפקידה לפקידה: **שמהומה לביתה.** ממהרת לשמש: **אחד לו.** שמקנח בו בעצמו: **ותחפנה שכבת זרע.** ואפי' דלאחר תשמיש נמי לא ליהוי כפקידה קמ"ל: **ואי בעית אימא.** לעולם חד לפני תשמיש וחד לאחר תשמיש ואפ"ה הרי זו כפקידה אלאחר תשמיש קאי. וא"ת עד שלפני תשמיש למה הוזכר מתניתין תרתי קתני ואשמועינן תנא דמתניתין דשני בדיקות אצרכוה רבנן וה"ק ומשמשת בעדים כלומר מצוה עליה לשמש בעדים ואע"פ שיש לה וסת הרי זו כפקידה ההוא דלאחר תשמיש: **והא המשמשת קתני.** דלאו לשון חובה הוא אלמא חדא קתני ומשום הרי זו כפקידה נקט לה וה"ק ואשה המשמשת בעדים הרי זו כפקידה ואקמא נמי קאי דאי אבתרא לחודה ראשון למה הוזכר: **תני ומשמשת.** ותרתי מילי נינהו וה"ק מצוה עליה לשמש בעדים והרי (ב) כפקידה אבתרא וקמא לא נקט ליה אלא לאשמועינן דמצוה לבדוק קודם תשמיש: **השתא מעת לעת.** דאתמול דזמן ארוך הוא ממעטת פקידה זו לעדים:

מפקידה

וברייתא דברי הכל. דשלא בשעת וסתה מטמא למפרע אבל לגמרי לא אתי כרבנן דלדידהו אפי' בשעת וסתה נמי וא"ת מעיקרא מאי סבר דאמרי' איפכא ולא אמרי' לחומרא ויש לומר דמעיקרא בעי לאוקומי מתניתין ככ"ע אבל כשהביא הברייתא לא מצי לאוקמי ככ"ע הדר ביה וקאמר לחומרא: **הא** שאר נשים שאמרו חכמים דיין שעתן כתמן כראייתן. משמע שיש להחמיר ביש לה וסת טפי מבד' נשים א"כ ר' דוסא דאמר ביש לה וסת דיה שעתה כל שכן דאית ליה בד' נשים וקשה דא"כ לקמן (דף ז:) דפסיק כרבי אליעזר בד' אמאי חשיב הך בהדייהו כיון דרבי דוסא סבר כותיה לא ה"ל למיחשב דכה"ג אמרינן (ג) לקמן וי"ל הא דיש לה וסת כתמה טמא למפרע לאו משום דחמיר טפי מד' נשים אלא משום דגזור בשעת וסתה אטו שלא בשעת וסתה אע"ג דבראייה לא גזרינן: **ר"מ** היא דמחמיר בכתמים. פירש"י דמחמיר בכתמים טפי מבראייה ואין נראה דא"כ מה לו להש"ס להאריך ולומר דמחמיר בכתמים הוה ליה למימר ר"מ היא דתניא וכו' ולא יותר ותו דבסמוך (ד) תניא הרואה כתם מקולקלת למנינה וברואה דם אינה מקולקלת למנינה אלמא שאר תנאים נמי אחמירו טפי בכתמים מבראייה ואע"ג דהך ברייתא כר"מ דקתני מטמאה את בועלה למפרע ובפרק כל היד (לקמן דף טו.) אמרינן דוקא לר"מ מטמאה בועלה למפרע מכל מקום הא דמקולקלת למנינה מיהו אתי ככ"ע וכן שילהי בא סימן (לקמן נג:) תניא הרואה כתם מטמאה עצמה (ה) למפרע בקדשים והיינו לענין שמקולקלת למנינה כמו שמפרש שם בע"ה ונראה לפרש רבי מאיר היא דמחמיר בכתמים שהוא רגיל להחמיר בכתמים טפי מרבנן כדתנן פרק בא סימן (שם נג:) הרואה כתם (ו) חוששין משום זוב דברי ר"מ וחכמים אומרים אין בכתמים משום זוב ואמרי' התם מאן חכמים ר' חנינא בן אנטיגנוס דמיקל יותר בכתמים כדאמרינן הכא ובכמה דוכתי מחמיר ר"מ כדאמרינן לקמן (דף נט:) גבי אשה שעושה צרכיה ובפרק כל היד (לקמן דף יד.) אמרינן בדקה בעד [שאין] בדוק לה והניחה בקופסא ולמחר מצאה עליו דם ר"מ מטמא וחכמים מטהרין ולכך קאמר הכא ר"מ דמחמיר בכתמים ואע"ג דבפ' האשה (לקמן דף נט.) תניא השאילה חלוקה לנכרית אינה תולה בנכרית ר"מ אומר תולה בנכרית אלמא מיקל טפי מרבנן מ"מ ברוב מקומות מחמיר: **כל** הנשים כתמן טמא למפרע ונשים שאמרו כו'. לא זו אף זו קתני: **תני** ומשמשת. אף על פי שאמרו דיה שעתה: **השתא** מעת לעת ממעטת. פירוש השתא מעת לעת דפשעה ולא בדקה שחרית כי בדקה ערבית ומצאה טמאה בדיקה של צהרים דלאחר תשמיש מיעטה דלא מטמאה מעת לעת כל שכן כשבדקה שחרית ולא פשעה כלום דממעטת דלא מטמאה משחרית:

מסייע

מסורת הש"ס

א) לקמן יד.,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ולוקמא וכו' ומ"ט הדרית בך הא: (ב) ד"ה תני וכו' והרי זו כפקידה: (ג) תום' ד"ה הא שאר וכו' דכה"ג אמרינן לקמן. נ"ב בדף מ': (ד) ד"ה ר"מ וכו' דבסמוך. נ"ב דף ו ע"א: (ה) בא"ד מטמאה עצמה וקדשים למפרע והיינו לענין שמקולקלת כצ"ל: (ו) בא"ד הרואה כתם חוששת משום:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ר"מ היא כו' ונראה לפרש ר"מ היא. עי' בר"ש רפ"ב דערלה:

מוסף רש"י

בשני עדים. שני סדינים לקנח (כריתות יז:). **אחד לו ואחד לה.** לקנח לאחר תשמיש (לקמן יד.).

תוס' הרא"ש

וברייתא דברי הכל. כלומר אף ר' דוסא מודה דשלא בשעת וסתה מטמאה מעת לעת וכ"ש דהא אפי' בשעת וסתה מטמאה מעת לעת מי' פשיטא דברייתא לא אתיא אלא כר' דוסא מדקתני שאם תראה שלא בשעת וסתה מטמאה מעת לעת מכלל דבשעת וסתה דיה שעתה. וללישנא קמא קי"ל כרבנן כסתמא דמתני' וללישנא בתרא קי"ל כר' דוסא. וסתמא דמתני' ור' דוסא (וקתני) ות"ק לא פליגי דהא לקמן פסקי' כר' אליעזר דאמר ד' נשים דיין שעתן: **לחומרא** מוקמינן. וא"ת ומעיקרא אמאי לא אוקמיה לחומרא. וי"ל מקמי דשמיע ליה ניחא ליה לאוקומא לקולא ותהיה מתני' דברי הכל אבל השתא דשמיע ליה ברייתא דממה נפשך חד מינייהו דברי הכל [לא ניחא ליה] לאוקומי לקולא א) ומתני' דברי הכל וברייתא כיחידאה: **רבי** מאיר היא דמחמיר בכתמים. פרש"י טפי מבראיה וקשה דרבנן נמי אשכחן דמחמרי דרואה אע"ג דמטמאה מעת לעת אינה מקולקלת למנינה ורואה כתם מקולקלת כדאיתא לקמן בשמעתין. וי"ל דההיא ר' מאיר היא מדקתני ברואה כתם מטמאה בועלה למפרע והיינו דוקא לר' מאיר כדאמרי' לקמן פרק כל היד. ומיהו קשה דלא הוה ליה למימר דמחמיר בכתמים אלא ר"מ היא דתניא וכו' הלכך נראה לפרש דמחמיר בכתמים בעלמא טפי מדרבנן כדתניא בפ' בא סימן הרואה כתם הרי זו מקולקלת וחוששת משום זוב דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אין בכתמים משום זוב והתם נמי אמרינן בגמ' מאן חכמים ר' חנינא בן אנטיגנוס ולהכי מיקיל נמי הכא כדתניא כו' וכן משמע בירושלמי דערלה פרק התרומה דקאמר ר' מאיר מחמיר בדבריהן ומייתי מהך דחוששת משום זוב: **אין** מכניסתו לחורין ולסדקין הלכך לא הוי בדיקה. מכאן משמע דכל בדיקת נשים שצריך להכניס לחורין ולסדקין. ובענין אחר לא מיקרי בדיקה אלא קינוח וכן מוכח לקמן בסוף פירקין גבי אשה מהו שתבדוק עצמה כשיעור וסת לחייב בעלה חטאת: **השתא** מעת לעת ממעטת. אע"פ שפשעה ולא בדקה כראוי לא [מטמאה למפרע] מפקידה לפקידה שלא הפסיקה בבדיקות מיבעיא:

עין משפט נר מצוה

כ א מיי' פ"ט מהלכות איסורי ביאה הלכה ג ופ"ג מהלכות משכב ומושב הלכה ז:

כא ב מיי' פ"ט מהלכות איסורי ביאה הלכה ה ופ"ג מהל' משכב ומושב הלכה ח:

כב ג מיי' פ"ט מהל' איסורי ביאה הלכה ה סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סימן קל סעיף ב:

כג ד מיי' שם ופ"ב מהלכות אישות הלכה א סמג שם טוש"ע שם וסימן קפט סעיף כז:

כד ה מיי' פ"ג מהל' משכב ומושב הלכ' ד:

כה ו מיי' פ"ד מהלכות איסורי ביאה הלכה טז סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סימן קפו סעיף א ב:

א) אינו מובן דאם נוקמי לקולא הברייתא אתיא כרבנן ואינו כיחידאה והדבר צ"ע.

SHAS MOZNAIM